

Hitza, pre-autonomikoa eta indarkeria

Deia, 1977-12-15.

Indarkeriaren haziak askotan salatu dira.

Ni, indarkeriaren aurka beti; beharbada, indarkeriaren azpian bizi izateak eman digun eskarmentua erraz ahaztekoa ez delako. Hala ere, askotan, indarkeri mota bat ulertzekoa da, eta batzuetan zuritu ere egin beharrea aurkitzen gara.

Hara orain sortzen ari zaigun auzi baten argitan nola ikusten dugun.

Gure herria zigorpean egon da berrogei urte luzean. Askotan esan dugu, eta berriz ere esan behar: denok gaude zaurituta. Hemen ez da inor, nahiz lehengo nahiz gaurko, zauri honen minik gabe dagoenik. Zigorra, indarkeriaren ondore ezagunena izateaz gainera, errazen eta berez salatzen dena da. Horren aurka, gure herriko gazteak, eta erantzun bila, indarkeria instituzionalizatuari indarkeriarekin erantzuten hasi ziren. Hemen ere izan ditugu geure artean eztabaidak: indarkeria moral neurriak, egokiera edo egokitasunak, eta, batez ere, noiz artekoak.

Hemen, bihotza eta kontzientzia, denok dugu bat.

Hala ere, denok ez berdin sinkronizatuak.

Ni indarkeriaren aurka; eta indarkeriak beste erantzun-biderik uzten ez digunean, hemen ere, badaezpada, kontuz.

Baina, nola neurtu genezake guk bidegabekeria hori?

Noiz geratzen gara indarkeriaz beste aukerarik gabe?

Goazen gertu, bizirik eta kezkarri den adibide batera: Pre-Autonomiko arazo hau.

Gure herrian, bestetan bezalaxe, sarritan bi alternatiba: zuri-beltz, jartzen dira auzitan. Zerbait ona edo txarra da; ongi edo gaizki dago; hau, honela egin beharrea, bestela egin behar zen, eta oraintxe darabilgun auzi larri-larria: euskaldunen indarkeriari, bai ala ez?

Nik esan dut: ezezkoa naizela gehienetan, eta orain ere ezezkoa da nere iritzia. Zergatik?, galdetzen didate ni baino beroago diren euskaldun batzuek: ba, darabilgun bidea argitzen ari delako, orain arteko beltz asko hedabanatzen hasi eta zuri gehixeago ikusten hasi garelako. Ez da nahikoa argitu!; ez, baina joandako ilunak beltzak ziren, aldaketak ez dira gutxi eta garrantzigeak izan; begiztatzen hasiak garen bideek onak dirudite; eta jokoan bezala, politikan ere, irabaziko bada, jakin behar da itxoitzen. Baina, galtzera goazela badakizu?; ikuspegi hori subjektiboa da, eta zuk hala pentsa dezakezu, eta nik zuk baino itxaropen gehiago izateko eskubidea badut.

Elkar-hizketa hau ez dut nerea bezala ematen; irakurleak ere izango zuen honelako zerbait sarri.

Baina orain, zuzentasunaren eta politika-bidearen alde gabiltzanon aurka, ez dabilta indarkeria hutsean bakarrik sinesten duten gure herriko mutilak, Espainiako buruak baizik.

Bestela, ikus:

Suárez jaunak honetarako ministro izendatu izan den Clavero jauna, gobernuaren ordezkari bezala, euskal-kongresari bezala herriak hautatu dituenekin Pre-Autonomia honen testu bat gertatzeko jartzen da hartu-emanetan. Biltzen dira behin, birritan, askotan. Jendea, erabaki honen zai: batzuk, eta irriparra ezpainetan, ezezkoan; eta beste batzuk, horien tartean ni, baiezkoan, txukuna den zerbait aterako denaren zai. Azkenean, baietz: ituna, paktoa, egina dagoela. Nolabait ihes egin duen testua egunkariek argitaratu ere egin dute.

Eta, hala, zain-zain gaudela, orain Madrid-ek berriz atzera egin ote duen.

Nola liteke honelakorik!

Hala gertatzen bada, Clavero jaunak (eta Suárez eta gobernuaren izenean) emandako hitza jaten badu, gure herriak zuen konfidantza apurra joango da. Gobernu honek Euskalerrian sortu duen sinisgarritasun pixka ere bai. Eta, batez ere, eta gure herriaren gogorkeria eta indarkeria salatzen ari direnak berak dira joko ustel honetaz indarkeria berriak sortzeko gehien egiten ari direnak.

Orain arteko susmurrak egia gertatzen badira, ituna ezezten bada, gure itzaropenak hutsean uzten badituzte, gure herrian kongresu-bide horietan jarri den konfidantza galduko da, eta horiek berekin zekartzaten politika-bideak eta demokraziak zuen sinisgarritasuna ere bai, eta guk ere galduko dugu, noski, orain arte gogorkeriaren alde zeuden gure herriko mutilekin genuen eztabaida.

Eta auzi honekin, nork daki norainoko pake-bidea!